

Андрій К. Скрипка
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В СУЧАСНОМУ УПРАВЛІННІ

У статті розглянуто сучасні теорії лідерства з акцентом на окрему категорію – лідерський потенціал, як важливу складову людського капіталу та механізму задоволення соціальної потреби людини, суспільства, підприємства в управлінні.

При проведенні сучасних соціально-економічних досліджень виникає необхідність у вартісній оцінці здібностей людини: вроджених якостей, освіти, кваліфікації, професійних знань, досвіду, які розглядаються з позиції можливості продукувати дохід і визначається через поняття людського капіталу, який, у свою чергу, у поєднанні з матеріалізованим капіталом, є невід’ємним чинником економічного зростання.

Деякі дослідники наголошують на обмеженості використання концепції людського капіталу при визначенні місця людини в економіці, через неможливість вирахувати економічний ефект від обсягу вкладених у нього інвестицій. Але не слід забувати про такі індивідуальні фактори людського потенціалу як таланти і обдарування, вроджені здібності, психологічні особливості, менталітет, духовність, соціальні відносини тощо. Саме наявність цих індивідуальних факторів дає можливість виділити в дослідженні людського потенціалу окрему категорію – лідерський потенціал, як важливу складову людського капіталу, який слід розглядати як механізм задоволення соціальної потреби людини, підприємства, суспільства в управлінні. Тому, людський капітал, що є головним чинником інноваційного розвитку економіки, потребує глибшого усвідомлення важливості розвитку лідерського потенціалу у працівників з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців та виділенні професійних менеджерів та керівників. Своєрідним компромісом більшості теорій лідерства є «синтетична теорія лідерства», згідно якої лідерство розглядається як процес організації міжособистісних відносин в групі, де лідер є суб’єктом управління цим процесом. Крім цього, у відповідності з даною теорією, лідерство є своєрідним процесом, який з’являється виходячи з певної кількості факторів середовища, до яких відносяться культурні та групові. Вивчати лідерство необхідно починаючи з цілей та задач групи, не відкидаючи при цьому структуру особистості лідера. Але різниця між лідером та іншими членами групи виділяється не в наявності у нього особливих якостей, а в наявності більш високого рівня впливу.

Після проведення аналізу методологічних аспектів лідерства було визначено вектор подальшого дослідження для розробки управлінських моделей з позиції «емоційного інтелекту».

Ключові слова: теорії лідерства, лідерський потенціал, емоційний інтелект, ефективність команди, інноваційний клімат у команді.